

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kuchta Ferenc ügyvéd (cím) által képviselt név (cím) felperesnek, a dr. Szőke Ákos jogtanácsos által képviselt név Biztosító Zártkörűen működő Részvénytársaság (cím) alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2007 október 16. napján meghozott, 2.P.26.455/2005/15. számú közbenső ítélete ellen, az alperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 300.000 (háromszázezer) forint első- és másodfokú együttes perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes biztosítási ajánlata alapján, 2004 szeptember 7-i biztosítási kezdettel, CASCO OPTIMAL módosított biztosítási szerződés jött létre a peres felek között a ... forgalmi rendszámú, ...típusú személygépkocsira. A felperes az ajánlattétel alkalmával úgy nyilatkozott, hogy a gépjármű első tulajdonosa, azt garázsban tartja, és ahhoz 2 db elektronikus indítókártyával rendelkezik, melyek a gyártótól kerültek a használatába. Ezután 2004 október 22-én B.-ről elutazott, a biztosított gépjárművet

a F. téri parkolóban hagyta. Visszatérése után 2004 október 26-án észlelte, hogy az autója eltűnt, ezért aznap feljelentést tett a rendőrségen. A kiadott körözés alapján 2004 október 27-én megtalálták a gépjárművet, amelynek ajtóí, motorházteteje, lökhárítója, kárpitozása és valamennyi ülése, továbbá műszerfala hiányzott. A rendőrség a gépjárművet lefoglalta, továbbá telefonon értesítette a felperest. A rendőrség a gépjármű lefoglalását 2004 november 15-én szüntette meg. A felperes ezen a napon kárbejelentést tett az alperesnél, amely a biztosítási összeg megfizetését megtagadta.

A felperes keresetében a casco biztosítási szerződés teljesítése jogcímén, 5.8000.000 Ft és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelmében azért kérte a kereset elutasítását, mert álláspontja szerint egyrészt az ajánlatban közölt téves adatok miatt helytállási kötelezettsége nem állt be, másrészt pedig bekövetkezett a mentesülése amiatt, hogy a felperes a kárbejelentéssel késlekedett, és ezáltal lényeges körülmények váltak kideríthetetlenné.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy a felperes gépkocsijában 2004 októberében bekövetkezett részlopás káresemény miatt az alperes kártérítési összeg megfizetésére köteles. A jogalap vonatkozásában hozott döntését a következőkkel indokolta: A „részlopás” fogalmát a Jármű Casco Biztosításának Különös Feltételei I. fejezet 1.3.1 pontja akként szabályozza, hogy a megfelelően lezárt gépjárműből, vagy a gépjárműről annak alkatrészeinek, tartozékainak ellopása. A felperes kára azáltal következett be, hogy az ellopott, majd megtalált gépjárművéről különböző alkatrészek hiányoztak. A felek mindegyike egyezően a részlopást tekintette biztosítási eseménynek. A káresemény bekövetkezése szempontjából közömbös az a körülmény, hogy a felperes első, vagy további tulajdonos volt, ugyancsak, hogy a gépjármű futásteljesítménye mennyi volt, mivel ezek a körülmények a részlopás elkövetésében nem hatottak közre. A felperes az ajánlatában két indítókártyáról nyilatkozott ugyan, de ahhoz a szervizkártyával együtt összesen három kártyával rendelkezett. Az ezzel kapcsolatos téves tájékoztatás azonban azért nem vezet az alperes mentesüléséhez, mert az ajánlaton szervizkártya feltüntetésére alkalmas rubrika nem szerepel, csupán szervizkulcs mező, így az ajánlat pontatlansága nem vezethet a Ptk. 540. § alkalmazásához. Rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 540. § (3) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettségét a felperes teljesítette, mivel az iratok alapján az állapítható meg, hogy a gépjárművet ismeretlen módszerrel vitték el a F. térről, ebből pedig arra lehet következtetni, hogy a felperes által a szerződéskötéskor „elhallgatott” harmadik indítókártyának a káreseménnyel való összefüggése nem bizonyított. Nem következett be az alperes mentesülése amiatt sem, hogy ha a felperes az ajánlatban akként nyilatkozott, hogy a gépjárművet garázsban tartja, ennek ellenére azt a F. téri parkolóból tulajdonították el, mivel az alperes nem bizonyította, hogy a felperes ajánlatkori tényközlése e tekintetben nem felelt meg a valóságnak. Az alperes által kifogásolt ajánlati nyilatkozatok nem

hatott közre a biztosítási esemény bekövetkezésében, ezért a Ptk. 540. § (3) bekezdése alapján az alperes kötelezettsége megállapítható. Mivel a gépjármű a kárbejelentést követő második napon, tehát még a kárbejelentés határidején belül előkerült, a felperesnek nem volt oka kárbejelentést tenni. Arról pedig, hogy a gépjárműről milyen alkatrészeket tulajdonítottak el, csak a foglalás megszüntetésekor és a gépjármű részére történő kiadásakor szerzett tudomást. A felperes ekkor került abba a helyzetbe, hogy a részlopás káreseményt az alperesnek bejelentse. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint önmagában az a körülmény, hogy az alperes visszaélésre és arra gyanakszik, hogy az eltulajdonított alkatrészek kerültek visszaszerelésre a gépjárműbe, nem alkalmas a helytállási kötelezettség eredményes vitatására. Erre figyelemmel az ezzel kapcsolatos bizonyítási indítványokat elutasította, és az alperes helytállási kötelezettségét a Ptk. 536. § (1) bekezdése alapján megállapította.

A közbenső ítélet ellen, annak megváltoztatása, a kereset elutasítása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést. Annak megállapítása miatt támadta az elsőfokú bíróság döntését, hogy a felperes ajánlattételkor tett valótlan tájékoztatása nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkezésében, továbbá a késedelmes kárbejelentés következtében sem maradtak kideríthetetlenek a lényeges körülmények. Előadta, hogy statisztikailag kimutathatóan nagyobb esély van az olyan gépjárművek eltulajdonítására, amelyeknek korábban volt már más tulajdonosa. Hangsúlyozta, hogy a gépjármű elvitelét nem lehet külön választani a részlopás kártól, ezért a káresemény bekövetkezésében jelentős körülménynek minősül az is, hogy a felperes a gépjárművet több napos vidéki/külföldi tartózkodása alatt nem garázsban, hanem közterületi parkolóban helyezte el. Ezzel az általában elvárható magatartást mulasztotta el a felperes. Jogi álláspontja szerint a felperes a szerződéskötéskor a tulajdonosok száma, a gépkocsi futásteljesítménye, az indítókártyák száma, valamint a garázsban tárolás tekintetében megtévesztette az alperest, ezáltal a szerződés a Ptk. 210. § (1), illetve (4) bekezdése értelmében érvénytelen. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem adott helyt annak az indítványának, amely teljesítése útján lehetősége nyílhatott volna annak bizonyítására, hogy a biztosítási esemény nem is következett be. Emellett sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság erre irányuló kérelme ellenére az eljárás szünetelését nem állapította meg, annak ellenére, hogy a felperes a tárgyalást elmulasztotta.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az első fokú ítélet helybenhagyására irányult.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés alapos.

A Ptk. 210. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy akit a másik fél megtévesztéssel vagy jogellenes fenyegetéssel vett rá a szerződés megkötésére, a szerződési nyilatkozatot megtámadhatja.

A Ptk. 540. § (1) és (3) bekezdései értelmében a biztosított a szerződéskötéskor köteles a biztosítás elvállalása szempontjából lényeges minden olyan körülményt a

biztosítóval közölni, amelyeket ismert vagy ismernie kellett. A közlésre, illetőleg a változás bejelentésére irányuló kötelezettség megsértése esetében a biztosító kötelezettsége nem áll be, kivéve ha bizonyítják, hogy az elhallgatott vagy be nem jelentett körülményt a biztosító a szerződéskötéskor ismerte, vagy az nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkeztében.

A törvény idézett rendelkezéseinek az alkalmazásával kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében (legutóbb a BH. 2004. 361. számú jogesetében) adott olyan iránymutatást, hogy a Ptk. 540. § (1) és (3) bekezdéseiben foglalt speciális szabályok megelőzik a Ptk. 210. § (4) bekezdésében foglalt általános szabályok alkalmazását.

Az alperes fellebbezésében egyrészt a szerződés megtámadására okot adó megtévesztésnek, másrészt a mentesülését kiváltó körülménynek minősítette, hogy a felperes az ajánlattétel alkalmával a korábbi tulajdonosok száma, a gépjármű futásteljesítménye és a rendelkezésére álló indítókártyák száma tekintetében valótlan tájékoztatást adott. Tekintettel arra, hogy mindkét jogkövetkezmény levonását ugyanazon a ténybeli alapon kérte, védekezését a Ptk. 540. § által meghatározott speciális szabály szerint kellett elbírálni.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a gépjármű korábbi tulajdonosainak a száma, valamint futásteljesítménye a biztosítás elvállalása szempontjából nem minősül olyan lényeges körülményeknek, amelyek alakulása az alperes által elvállalt kockázat mértékére kihatott volna és amelyre figyelemmel az alperes a kockázatot nem vállalta volna el. Ezért az ezekre vonatkozó téves tájékoztatás nem alkalmas a biztosító szolgáltatási kötelezettsége beállásának megakadályozására. [Ptk. 540. § (3) bekezdése]

Ugyanakkor a biztosító által elvállalt kockázat mértéke az indítókulcsok, vagy indítókártyák számának növekedésével egyenes arányban növekszik. Ezek mindegyike olyan eszköz ugyanis, amellyel a gépjármű birtokba vehető, eltulajdonítható és a jogszerű használat látszatával továbbadható. Ebből okszerűen az következik, hogy az indítókártyák száma a biztosítás elvállalása szempontjából lényeges körülménynek minősül. Ezért a harmadik indítókártya bejelentésének elmulasztásával a felperes megsértette a Ptk. 540. § (1) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségét. A Ptk. 540. § (3) bekezdése értelmében e mulasztása azzal a következménnyel járt, hogy a jármű eltulajdonításával kapcsolatban, az alperes szolgáltatási kötelezettsége nem állt be.

A Ptk. 540. § (3) bekezdésének utolsó fordulata lehetővé teszi e jogkövetkezmény beállásának a megakadályozását annak bizonyításával, hogy a biztosító az elhallgatott körülményt - azaz a harmadik indítókártya létét - ismerte, vagy az nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkezésében. A Pp. 164. § (1) bekezdésére figyelemmel ezzel kapcsolatban a bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte, mert neki állt érdekében a számára igen hátrányos jogkövetkezmény beállásának

megakadályozása. Ennek esetleges sikertelenségét pedig a Pp. 3. § (3) bekezdésének utolsó mondata következtében az ő terhére kellett értékelni.

Tévesen állította fel tehát a bizonyítási terhet az elsőfokú bíróság, amikor úgy foglalt állást, hogy a gépjármű ismeretlen módszerrel történő eltulajdonításának a nyomozati iratokkal való igazolásával a felperes bizonyította, miszerint az elhallgatott harmadik indítókártya nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkezésében. A gépjármű ismeretlen módszerrel történő elvitele esetén ugyanis az sem állapítható meg, hogy abban a felperes által elhallgatott harmadik indítókártya nem játszott-e szerepet. Az elhallgatott harmadik indítókártya bizonyíthatóan abban az esetben nem hatott volna közre a káresemény bekövetkezésében, ha az elkövetők a lezárt gépjárművet törik fel, és abból - annak elvitele nélkül - tulajdonítanak el alkatrészeket. A gépjárműnek a tárolás helyéről történt elvitele és az összes nyílászárójának a leszerelése következtében azonban nem zárható ki annak lehetősége, hogy ehhez éppen a felperes által elhallgatott harmadik indítókártyát használták fel. Az elsőfokú bíróság a bizonyítás sikertelenségét a felperes helyett az alperes terhére értékelte, amikor úgy foglalt állást, hogy annak megállapításával, hogy az eltulajdonítás módjának ismeretlenségére vonatkozó nyomozati adatokkal a felperes eleget tett az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének. Ebből helyesen kizárólag olyan következtetés levonására nyílhat lehetőség, hogy az elkövetés módjának ismeretlensége miatt sem zárható ki annak a lehetősége, hogy a káresemény a harmadik indítókártya felhasználásával történt. Emiatt a perben a felperes nem tudta elérni a Ptk. 540. § (3) bekezdésében meghatározott kivétel alkalmazásához szükséges tényállási elemek bizonyítását, mely azzal a következménnyel járt, hogy az alperes a szolgáltatási kötelezettsége alól mentesült.

Megjegyzi még a Fővárosi Ítéltábla, hogy az alperes által előadott védekezés alapján logikailag elsőként az lett volna vizsgálándó, hogy a biztosítási esemény egyáltalán bekövetkezett-e. Az alperes az ezzel kapcsolatos bizonyítási indítványa elutasítását megalapozottan sérelmezte. Ugyanakkor figyelemmel arra, hogy a kereset elutasítására vezetett a perben rendelkezésre álló adatok alapján mind a Ptk. 540. § (3) bekezdése, mind az 544. § (2) bekezdése alapján, a Fővárosi Ítéltábla pergazdaságossági szempontok alapján nem látott indokot, sem további bizonyítás lefolytatására, sem pedig ennek érdekében az első fokú közbenső ítélet hatályon kívül helyezésére.

Alaptalanul sérelmezte az alperes fellebbezésében az eljárás szünetelésének megállapítása elmaradását. A felperes a tárgyalást megelőzően jogi képviselője távolmaradását kimentette, ezáltal nem következett be a Pp. 137. § (1) bekezdés b) pontja által megkövetelt feltétel, a mulasztás. Ezért nem sértett eljárási szabályt az elsőfokú bíróság, amikor a szünetelés megállapítását az alperes kérelme ellenére mellőzte.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

Az alperes fellebbezése sikerre vezetett, ezáltal a felperes elvesztette. Ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni az alperes első fokú, és ugyanezen, a Pp. 239. §-a folytán a fellebbezési eljárásban is irányadó rendelkezés folytán a másodfokú perköltségét.

, 2008 szeptember 10.

Dr. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke Dr. Németh László s. k. előadó bíró Dr. Szücs József s. k. bíró

A kiadmány hitelül: Gosztola Edit Erzsébet tisztviselő